

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 221/2020-45

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditša a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky obchodnej spoločnosti **SBK INVEST, a. s.**, Nobelova 9, Bratislava, IČO 35 764 066, zastúpenej spoločnosťou RASLEGAL, s. r. o., Mostová 2, Bratislava, IČO 36 855 561, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Slavomír Rabatin, proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava III č. k. 52 Er 769/2016 z 15. júla 2019 takto

r o z h o d o l :

1. Uznesením Okresného súdu Bratislava III č. k. 52 Er 769/2016 z 15. júla 2019 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uznesenie Okresného súdu Bratislava III č. k. 52 Er 769/2016 z 15. júla 2019 **z r u š u j e a v e c v r a c i a** Okresnému súdu Bratislava III na ďalšie konanie.
3. Okresný súd Bratislava III **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľke trovy konania v sume **450,24 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyňi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 14. februára 2020 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) č. k. 52 Er 769/2016 z 15. júla 2019 (ďalej aj „uznesenie okresného súdu“ alebo „napadnuté rozhodnutie“). Sťažovateľka navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie. Ústavný súd uznesením

č. k. IV. ÚS 221/2020 z 26. mája 2020 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavnú sťažnosť v celom rozsahu.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že 15. novembra 2016 bolo sťažovateľke doručené upovedomenie o začatí exekúcie č. k. EX 3485/2016 z 8. novembra 2016. Označená exekúcia bola vedená na exekútorskom úrade [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „súdny exekútor“), pod sp. zn. EX 3485/2016.

3. Označeným upovedomením o začatí exekúcie súdny exekútor oznámil sťažovateľke, že sa voči nej vymáha pohľadávka v sume 4 552,32 eur s príslušenstvom v prospech [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „oprávnený“), a to na základe uznesenia Okresného súdu Bratislava II č. k. 50 C 239/2011 z 3. februára 2016 v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 6 Co 180/2016 z 2. júna 2016.

4. Krajský súd uznesením č. k. 6 Co 180/2016 z 2. júna 2016 (ďalej len „nový exekučný titul“) rozhodol tak, že napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie (i) potvrdil vo výroku, ktorým bola oprávnenému ako žalovanému uložená povinnosť nahradiť sťažovateľke trovy konania v sume 774,27 eur, (ii) zmenil vo výroku, ktorým bola sťažovateľke uložená povinnosť nahradiť oprávnenému trovy konania v sume 28 765,30 eur tak, že sťažovateľke uložil povinnosť nahradiť oprávnenému trovy konania v sume 29 872,97 eur, a (iii) v poslednom výroku určil, že sťažovateľka je povinná nahradiť oprávnenému trovy odvolacieho konania v sume 554,06 eur. V celkovom vyjadrení tak vznikla sťažovateľke povinnosť nahradiť oprávnenému finančnú sumu 29 652,76 eur.

5. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti uvádza, že vydanie exekučného titulu nebolo v jej veci prvou sériou rozhodnutí, pretože ide „v poradí o druhé rozhodnutie súdu prvej inštancie a v poradí o tretie rozhodnutie odvolacieho súdu.“

6. Sťažovateľka v tejto súvislosti ďalej uvádza, že „[n]a základe predchádzajúcich rozhodnutí, a neskôr zrušených exekučných titulov... bola od... [nej] už v minulosti vymožená suma vo výške 31.757,70 €.“. Exekučným titulom bol v danom prípade „(i) rozsudok Okresného súdu Bratislava II č. k. 50 C 239/2011-108 zo dňa 16. 01. 2013 v spojení s opravným uznesením č. k. 50 C 239/2011-121 zo dňa 19. 03. 2013 a (ii) uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. k. 6 Co 311/2013-136, 6 Co 317/2013-136 zo dňa 31. 05. 2013.“ (ďalej len „pôvodný exekučný titul“). Označené uznesenie krajského súdu bolo na základe podaného dovolania sťažovateľky zrušené uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 6 Cdo 268/2013 z 22. októbra 2014 a vec bola vrátená krajskému súdu na ďalšie konanie. Krajský súd následne zrušil aj označené rozhodnutia Okresného súdu Bratislava II, čím zanikli pôvodné exekučné tituly. V exekúcii vedenej u súdneho exekútora pod sp. zn. EX 3518/2013 na podklade neskôr zrušeného exekučného titulu bola od sťažovateľky vymožená finančná suma 31 757,70 eur, z čoho suma 25 100,44 eur pripadala na vymáhanú istinu (náhrada trov konania), suma 435,56 eur na náhradu trov právneho zastúpenia oprávneného v exekúcii a suma 16,50 eur na náhradu súdneho poplatku zaplateného oprávneným.

7. Po vymožení finančnéj sumy 31 757,70 eur a zrušení pôvodného exekučného titulu sťažovateľka listom z 8. januára 2015 vyzvala oprávneného na vrátenie v exekúcii vymoženej pohľadávky, keďže podľa jej názoru oprávnený získal plnenie na základe právneho dôvodu, ktorý dodatočne odpadol, čím došlo na jeho strane k bezdôvodnému obohateniu na úkor sťažovateľky. Sťažovateľka zastáva názor, že nárok na náhradu trov konania je „procesným nárokom, plne závislým a imanentne spojeným s rozhodnutím súdu, ktorý, bol takýto nárok priznaný.“

8. Vzhľadom na skutočnosť, že oprávnený na sťažovateľkinu výzvu nereagoval, dostal sa tým následne do omeškania s vrátením plnenia vymoženého na základe zrušeného exekučného titulu, ktorým mu bola priznaná náhrada trov konania.

9. Nový nárok oprávneného proti sťažovateľke na úhradu trov konania vznikol „až právoplatným uznesením Okresného súdu Bratislava II č. k. 50 C 239/2011-192 zo dňa 03. 02. 2016 v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 6 Co 180/2016-419 zo dňa 02. 06. 2016“.

10. Keďže v čase vzniku nového nároku oprávneného na úhradu trov konania už existovali splatné pohľadávky sťažovateľky voči oprávnenému, sťažovateľka mu listom z 8. augusta 2016 oznámila, že „si tieto vzájomné pohľadávky započítava.“. Štruktúra plnenia, ktorého započítania sa sťažovateľka vo vzťahu k oprávnenému domáhala listom z 8. augusta 2016, pozostávala z „(i) predtým vymoženej sumy istiny, (ii) predtým vymožených trov právneho zastúpenia v exekúcii, (iii) predtým vymožených trov v podobe súdneho poplatku v exekúcii, (iv) zákonných úrokov z omeškania, (v) trov právneho zastúpenia, ktoré [jej] vznikli... v súvislosti s vymáhaním uvedenej pohľadávky a (vi) náhrady trov konania [jej] priznanej... rozhodnutím Krajského súdu v Bratislave č. k. 6 Co 180/2016-419.“. Sťažovateľka tvrdí, že celková výška jej pohľadávky v čase vykonania započítacieho prejavu vôle voči oprávnenému predstavovala finančnú sumu 31 104,60 eur (v uvedenej sume sťažovateľka zahrnula aj sumu 667,57 eur ako náhradu trov právneho zastúpenia v dovolacom konaní) a pohľadávka oprávneného voči sťažovateľke predstavovala sumu 30 427,03 eur, čím podľa jej názoru pohľadávka oprávneného voči nej v celom rozsahu zanikla v okamihu, keď sa tieto dve pohľadávky stretli, a to v celom jej rozsahu.

11. Napriek tejto skutočnosti oprávnený podal 23. augusta 2016 návrh na vykonanie exekúcie o vymoženie finančnéj sumy 4 552,32 eur s príslušenstvom, pričom okresný súd vydal poverenie na vykonanie exekúcie č. 5103 170071 z 18. októbra 2016, výsledkom čoho bolo doručenie upovedomenia o začatí exekúcie. Keďže sťažovateľka zastávala názor, že predmetná exekúcia je nedôvodná, podala 24. novembra 2016 proti nej námietky. O námietkach rozhodol okresný súd uznesením č. k. 52 Er 769/2016 z 18. apríla 2017 tak, že ich zamietol.

12. Následne sťažovateľka podala proti označenému uzneseniu okresného súdu ústavnú sťažnosť, ktorá bola uznesením ústavného súdu č. k. I. ÚS 553/2017 z 8. novembra 2017 odmietnutá pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie, keďže v čase rozhodovania ústavného súdu okresný súd konal o sťažovateľkou podanom návrhu na zastavenie exekúcie.

13. O návrhu sťažovateľky na zastavenie exekúcie rozhodla vyššia súdna úradníčka okresného súdu uznesením č. k. 52 Er 769/2016 z 22. mája 2018, ktorým označený návrh sťažovateľky zamietla. Proti označenému rozhodnutiu vyššej súdnej úradníčky podala sťažovateľka sťažnosť, o ktorej rozhodol okresný súd napadnutým uznesením tak, že ju zamietol.

II. Argumentácia sťažovateľky

14. V podstatnej časti ústavnej sťažnosti sťažovateľka namieta nesprávne právne posúdenie veci okresným súdom, ktorý dospel k záveru, že v okolnostiach danej veci nie je naplnený základný predpoklad započítania pohľadávok, a to existencia pohľadávky sťažovateľky proti pohľadávke oprávneného. Okresný súd v tejto súvislosti nesprávne vyhodnotil argumentáciu sťažovateľky, keďže sa nestotožnil s jej právnym názorom, podľa ktorého „*zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu (na podklade ktorého bolo... v exekúcii vymožené plnenie) zanikla pohľadávka oprávneného na náhradu trov konania a z prevzatého plnenia sa stalo bezdôvodné obohatenie.*“, ale napriek tomu dospel k opačnému záveru, že o bezdôvodnom obohatení v okolnostiach danej veci nemožno uvažovať až dotedy, kým súd opätovne nevydá rozhodnutie o uplatnenom nároku. Okresný súd podľa sťažovateľky jej námietku posúdil aj spôsobom, ktorým sa bez bližšieho zdôvodnenia odchyľil od rozhodovacej činnosti najvyšších súdnych autorít, na ktorú sťažovateľka v rámci svojej argumentácie poukazovala. Napadnutému rozhodnutiu preto vyčíta nepreskúmateľnosť a arbitrárnosť.

15. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti tiež namieta porušenie práva na spravodlivé súdne konanie a v užšom zmysle aj zásady kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní, čo bližšie odôvodňuje nedoručením vyjadrenia oprávneného k jej námietkam proti exekúcii, ako aj návrhu na zastavenie exekúcie a tiež k jej sťažnosti podanej proti uzneseniu vyššej súdnej úradníčky okresného súdu o zamietnutí návrhu na zastavenie exekúcie, na ktorom podľa jej názoru okresný súd založil svoje rozhodnutie o námietkach a návrhu na zastavenie exekúcie. Okresný súd podľa sťažovateľky nekonal proporcionálne vo vzťahu k stranám konania, keďže všetky jej podania „*boli oprávnenému zaslané a bol mu daný priestor na vyjadrenie sa k nim, opačne tento postup neplatil.*“. Sťažovateľka ďalej poukazuje na celkovú dĺžku konania okresného súdu rozhodujúceho o jej podaniach, v rámci ktorých sa domáhala ukončenia exekúcie.

III. Vyjadrenie okresného súdu, zúčastnenej osoby a replika sťažovateľky

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

16. Okresný súd v reakcii na opakovanú výzvu ústavného súdu č. k. IV. ÚS 221/2020 z 30. septembra 2020 uvádza, že „*[z]ákonná sudkyňa [REDAKOVANÉ] sa k ústavnej sťažnosti nevyjadrila.*“, pričom z označeného stanoviska okresného súdu vyplýva, že na ústnom pojednávaní netrvá.

III.2. Vyjadrenie zúčastnenej osoby:

17. Ústavný súd listom č. k. IV. ÚS 221/2020 z 24. júna 2020 vyzval zúčastnenú osobu, aby sa vyjadrila k prijatej ústavnej sťažnosti, pričom zúčastnená osoba sa do dňa meritórneho prerokovania ústavnej sťažnosti k jej obsahu nevyjadrila.

III.3. Replika sťažovateľky:

18. Sťažovateľka podaním z 30. októbra 2020 ústavnému súdu oznámila, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania o prijatej ústavnej sťažnosti.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

19. Podstata argumentácie sťažovateľky v súvislosti s namietaným porušením jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je založená predovšetkým na tvrdení o nezákonnosti a svojvoľnosti napadnutého uznesenia (nesprávne vyhodnotenie procesnej obrany sťažovateľky a odklon od rozhodovacej činnosti najvyšších súdnych autorít) a postupu predchádzajúcemu jeho vydaniu (neproporcionálny prístup k stranám konania).

20. Sťažovateľka okresnému súdu predovšetkým vytýka nesprávne právne posúdenie veci, keď dospel k záveru, že v okolnostiach danej veci nebol naplnený základný predpoklad započítania pohľadávok, a to existencia započítania spôsobilých pohľadávok sťažovateľky proti pohľadávkam oprávneného, ktoré mu vznikli na základe nového exekučného titulu. Podľa názoru sťažovateľky okresný súd v tejto súvislosti nesprávne vyhodnotil jej argumentáciu, keďže sa nestotožnil s jej právnym názorom, podľa ktorého „*zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu (na podklade ktorého bolo... v exekúcii vymožené plnenie) zanikla pohľadávka oprávneného na náhradu trov konania a z prevzatého plnenia sa stalo bezdôvodné obohatenie.*“, ale napriek tomu dospel k opačnému záveru, že o bezdôvodnom obohatení v okolnostiach danej veci nemožno uvažovať až dovtedy, kým súd opätovne nevydá rozhodnutie o uplatnenom nároku.

21. Zo skutkového hľadiska sťažovateľka v podstate tvrdí, že po vykonaní započítacieho prejavu vôle proti oprávnenému neboli okresným súdom akceptované nasledujúce plnenia:

- a. finančná suma 3 684,33 eur, ktorá jej vznikla z titulu úrokov z omeškania vo výške 9,05 % zo sumy 25 100,44 eur za obdobie od 14. decembra 2014 do 28. júla 2016;
- b. finančná suma 63,93 eur, ktorá jej vznikla z titulu úrokov z omeškania vo výške 9,05 % zo sumy 435,56 eur (trovy právneho zastúpenia v exekúcii) za obdobie od 14. decembra 2014 do 28. júla 2016;
- c. finančná suma 2,42 eur, ktorá jej vznikla z titulu úrokov z omeškania vo výške 9,05 % zo sumy 16,50 eur (trovy oprávneného v exekúcii) za obdobie od 14. decembra 2014 do 28. júla 2016;
- d. finančná suma 435,56 eur ako trovy právneho zastúpenia v exekúcii;
- e. finančná suma 16,50 eur ako trovy oprávneného v exekúcii;
- f. finančná suma 1 027,15 eur ako trovy sťažovateľky, ktoré jej vznikli v súvislosti s vymáhaním jej pohľadávky od oprávneného;
- g. finančná suma 96,70 eur ako časť náhrady trov konania priznaná sťažovateľke novým exekučným titulom (celková suma sťažovateľke priznanej náhrady trov konania novým exekučným titulom predstavovala sumu 774,27 eur).

22. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

23. Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces, ktorý je chránený v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, je okrem práva domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde (prístup k súdu) aj právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia síce neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania, avšak z odôvodnenia rozhodnutia musia byť zrejmé všetky pre rozhodnutie podstatné skutočnosti objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia.

24. Z pohľadu týchto kritérií pristúpil ústavný súd aj k posúdeniu uznesenia okresného súdu, ktorý v odôvodnení napadnutého rozhodnutia najprv poukázal na niektoré závery najvyššieho súdu vyplývajúce z jeho uznesenia č. k. 5 M Cdo 17/2009 z 23. novembra 2010, na základe ktorých dospel k východiskovému úsudku, že *„o bezdôvodnom obohatení nemožno hovoriť až dovtedy, kým súd opätovne nevydá rozhodnutie o uplatnenom nároku. Doručenie zrušujúceho rozhodnutia nadriadeného súdu teda nie je tým okamihom, ktorým dochádza k získaniu bezdôvodného obohatenia.“*

25. Okresný súd s poukazom na označený právny názor konštatoval, že v predmetnom konaní nebol naplnený základný predpoklad započítania pohľadávok, a to existencia pohľadávky povinnej (sťažovateľky) voči oprávnenému. V tejto súvislosti konkrétne uviedol, že *„k zániku judikovaného práva došlo až po vydaní exekučného titulu a to v sume 25 100,44 eur jeho splnením v prvom exekučnom konaní... Suma 25 100,44 eur, na ktorú sa odvoláva povinný, bola oprávneným zohľadnená pri podaní návrhu na vykonanie exekúcie v tomto konaní ponížením exekučného titulu o ňu (vzhľadom na vykonaný zápočet oprávneného listom zo dňa 15.08.2016 a povinného listom zo dňa 08.08.2016). Táto suma tak nie je predmetom vymáhania v tomto exekučnom konaní, kedy oprávneným uplatňovaná suma 4 552,32 eur vychádza len priamo z opätovného vykonateľného rozhodnutia súdu o náhrade trov a to uznesenia Krajského súdu v Bratislave zo dňa 02.06.2016 sp. zn. 6 Co/180/2016-419, ktorým boli oprávnenému priznané trovy konania vo vyššej sume ako v pôvodom rozhodnutí a to v sume 29 872, 97 eur.“*

26. V závere okresný súd konštatoval, že vymáhaná pohľadávka v sume 4 552,32 eur *„je v celom rozsahu dôvodná, táto nezanikla ani nemohla zaniknúť započítaním zo strany povinného s jeho neexistujúcimi pohľadávkami uvedenými v liste zo dňa 08.08.2016.“*

27. Z pohľadu ústavného súdu nemožno okresným súdom formulované východiská nezohľadňujúce špecifickú (konštitutívnu) povahu rozhodnutia všeobecného súdu o náhrade trov konania a na ne nadväzujúce právne závery vzťahujúce sa na spornú otázku započítania sťažovateľkiných pohľadávok proti pohľadávkam oprávneného vzniknutým na podklade nového exekučného titulu považovať za správne, pretože v danej veci predstavujú ústavnoprávne významný interpretačno-aplikačný exces.

28. Za rozhodujúce považuje ústavný súd v tejto veci posúdenie povahy rozhodnutia všeobecného súdu o náhrade trov konania a po jej vyhodnotení aj posúdenie právnych následkov konania strán sporového súdneho konania, ktorým na základe právoplatného a vykonateľného rozhodnutia všeobecného súdu vznikli vzájomné práva a povinnosti, ktoré boli následne v rámci uplatneného mimoriadneho oprávneného prostriedku, resp. ústavnej sťažnosti zrušené (z časového hľadiska je predmetom hodnotenia obdobie od nadobudnutia právoplatnosti a vykonateľnosti pôvodného rozhodnutia a rozhodnutia nového – kasačného).

29. Ústavný súd predovšetkým uvádza, že problematika rozhodovania o náhrade trov konania má základ v procesnom práve a právny pomer (vzájomné práva a povinnosti) medzi dotknutými stranami, ktorý autoritatívne rieši otázku priznanej náhrady trov konania, vzniká až na základe právoplatného rozhodnutia súdu, ktoré má v tomto smere konštitutívnu povahu, pretože až do rozhodnutia všeobecného súdu o náhrade trov konania si strany medzi sebou nie sú povinné navzájom nič plniť a každá z nich znáša svoje vlastné trovy, ktoré jej v priebehu konania vznikli. Konštitutívny aspekt rozhodnutia o trovách konania sa neprejavuje len v rovine vzniku tohto právneho vzťahu, ale aj v súvisiacej rovine týkajúcej sa priznaného rozsahu tejto náhrady (jej výšky).

30. Inými slovami, právoplatné a vykonateľné rozhodnutie všeobecného súdu o náhrade trov konania sa tak stáva právnym dôvodom plnenia, pričom zároveň platí, že jeho zrušenie na základe mimoriadneho opravného prostriedku alebo ústavnej sťažnosti má za následok dodatočné odpadnutie tohto dôvodu plnenia [§ 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka (m. m. II. ÚS 18/2016)]. Táto skutočnosť z časového hľadiska nastáva okamihom nadobudnutia právoplatnosti zrušujúceho rozhodnutia. Týmto momentom zároveň vzniká záväzok (§ 489 Občianskeho zákonníka), ktorého obsahom je povinnosť toho, kto sa bezdôvodne obohatil, vydať to, o čo sa obohatil, a s ňou korelujúce právo osoby, na úkor ktorej došlo k obohateniu, požadovať vydanie predmetu bezdôvodného obohatenia.

31. Z konštitutívnej povahy rozhodnutia o náhrade trov konania tiež vyplýva, že už uhradená náhrada trov konania podľa právoplatného a vykonateľného súdneho rozhodnutia, ktoré bolo následne zrušené, nie je súčasťou trov súdneho konania pokračujúceho po tomto zrušení (porovnaj aj rozsudok najvyššieho súdu č. k. 2 Cz 71/87 z 27. októbra 1987). Nové rozhodnutie o náhrade trov súdneho konania tak zakladá novú právom uznanú povinnosť (nový právny dôvod) k ich náhrade. Zároveň tiež platí, že právo na vydanie predmetu bezdôvodného obohatenia je samostatným a spôsobilým predmetom jednostranného právneho úkonu, ktorým dochádza k započítaniu druhovo rovnakých plnení a v danej veci aj účinného započítania na konečnú sumu priznanej náhrady trov konania novým exekučným titulom.

32. Sumarizujúc dosiaľ uvedené, ústavný súd konštatuje, že vzhľadom na skutočnosť, že v okolnostiach danej veci došlo v priebehu času k zrušeniu pôvodného exekučného titulu, stali sa na jeho základe už vymožené (uhradené) trovy konania bezdôvodným obohatením na strane oprávneného. Ak za takejto situácie sťažovateľka vyzvala oprávneného na vydanie predmetu bezdôvodného obohatenia a tento si napriek jej výzve svoju povinnosť nesplnil, dostal sa do omeškania, čím mu zároveň vznikla sekundárna povinnosť uhradiť sťažovateľke za každý deň svojho omeškania úroky (§ 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Keďže príslušenstvo pohľadávky, na ktorej úhradu bol oprávnený vyzvaný sťažovateľkou, je svojou povahou druhovo totožné s pohľadávkou, ku ktorej sa viaže, predstavuje rovnako spôsobilý predmet započítacieho prejavu vôle.

33. V tejto súvislosti je potrebné ďalej uviesť, že čiastočne odlišná situácia nastáva v prípade, ak k vymoženiu plnenia uloženého pôvodným exekučným titulom dôjde až v priebehu exekučného konania, a preto už uvedené závery nemožno mechanicky aplikovať aj na tú časť finančného plnenia, ktoré vzniklo ako právny dôsledok porušenia povinnosti uloženej neskôr zrušeným rozhodnutím súdu.

34. V danej veci to potom znamená, že ak sa exekúcia proti sťažovateľke viedla na základe formálne a materiálne vykonateľného (aj keď chybného) exekučného titulu a sťažovateľka na jeho základe mala autoritatívne určenú (aj keď neskôr najvyšším súdom zrušenú) povinnosť uhradiť oprávnenému nárok ním priznaný (trovy konania), nemožno prehliadnúť, že sťažovateľka si túto povinnosť dobrovoľne nesplnila a oprávnený preto dôvodne podal návrh na vykonanie exekúcie, čím nastúpil nútený (exekučný) výkon predmetného rozhodnutia (pôvodného exekučného titulu) a sťažovateľke zároveň vznikla povinnosť nahradiť oprávnenému a exekútorovi trovy exekučného konania.

35. Z už uvedeného vyplýva, že náklady, ktoré vznikli v dôsledku núteného výkonu exekučného titulu, vznikli jedine v príčinnej súvislosti s porušením povinnosti sťažovateľky vyplývajúcej jej z právoplatného a vykonateľného rozhodnutia, pričom za týchto okolností nie je rozhodujúce, či exekučný titul bol následne po ukončení exekučného konania v rámci mimoriadneho opravného konania zrušený, pretože kasačné rozhodnutie priamo nezasiahlo a ani spätne neovplyvnilo pohľad na zákonnosť priebehu exekučného konania, a preto aj trovy, ktorých náhradu bola sťažovateľka nútená uhradiť v priebehu tohto konania oprávnenému, prípadne exekútorovi nemožno spätne žiadať z titulu vydania bezdôvodného obohatenia. Z už uvedeného možno formulovať čiastkový záver, podľa ktorého ak adresát individuálneho právneho aktu znejúceho na plnenie porušil povinnosť v ňom uvedenú (uhradiť toto plnenie v patričnej lehote) a v dôsledku jej porušenia sa proti nemu začalo exekučné konanie, ktoré bolo následne ukončené vymožením nútene vymáhanej pohľadávky, nevzniká po následnom zrušení exekučného titulu medzi ním na jednej strane a oprávneným, resp. exekútorom na strane druhej sekundárny právny pomer z titulu bezdôvodného obohatenia.

36. Vzhľadom na už uvedené a bez osobitnej potreby skúmania ostatných námietok sťažovateľky ústavný súd dospel k záveru (signalizovanému v bode 27 tohto odôvodnenia s výhradou uvedenou v bodoch 33 až 35 tohto odôvodnenia), že okresný súd v napadnutom rozhodnutí dospel k ústavne neudržateľným právnym záverom, ktoré mali za následok zásah do základného práva sťažovateľky

na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

37. Ústavný súd v súvislosti s návrhom sťažovateľky na zrušenie napadnutého rozhodnutia a vrátenie vecí okresnému súdu dospel k záveru, že pre dosiahnutie nápravy vo veci je nevyhnutné, aby tomuto návrhu vyhovel (bod 2 tohto nálezu). Okresný súd je v ďalšom konaní vo veci podľa § 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde viazaný právnymi názormi ústavného súdu vyjadrenými v tomto náleze.

V.

Trovy konania

38. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 450,24 eur, ktoré jej v súvislosti s právnym zastupovaním vznikli.

39. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

40. Ústavný súd priznal náhradu za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti) vykonané v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky.

41. Tarifná odmena za každý úkon právnej služby [§ 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky] vykonaný v roku 2020 predstavuje sumu 177 eur a režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky) za úkon je v sume po 10,62 eur. Vzhľadom na skutočnosť, že právna zástupkyňa sťažovateľky je platkyňou dane z pridanej hodnoty, ústavný súd v súlade s § 18 ods. 3 vyhlášky zvýšil takto priznanú odmenu o 20 %, čo v konečnom dôsledku predstavuje sumu 450,24 eur.

42. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označenej v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

43. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. novembra 2021

Libor Duľa
predseda senátu